

Kõhnagine Märjamaa vene õigeusu kiriku algkooli hoone 2002. aasta augustis. Fassaad on säilinud sellisena, nagu see oli 70 aastat tagasi.

JUHAN MÄRJAMA foto

Minu esimene koolipäev

1.

Lühidalt vanast
1920-tate aastate kooliajast.

Albert Veesalu
sünd. Hainruus
Kunso külas

Kuima 1922. aasta-
-sügisel esimesel oktoobril Märjamaa 6-2 klassilise algkooli
esimesse klassi läksin, olin siis juba 8-aastane.

Mõis talus.
16.07.1914-dal aastal

Sest sel ajal ei nõutud ega pandud nooremalt
lapsi kooli. Aga ulnevalt juba 2 talvet
õppsin ema abiga, ema voki koduse-töö kõrval

lõlleduigest kirkraabitsast tähed selgers ja
oskasin koolimimes juba lugeda. Samuti kirjja
tähed ja numbrid said enne esimesse klassi kooli
minemisel selgers õpitud. Esimesse klassi tuli

2-10-ne aastast poissi, nad mõlema oskaside
lugeda ja kirjutada. Teine poiss pärit Hainruus

Mäistevalle külast, Väikesemõisa taluperemehe
poeg Voldeemar Valler oli nii tark, et viidi 3-dal
päeval üle II-se klassi. Selleaegne kooli õppe-
program nägi ette kuni 3-da klassi kaasa-
arvatud, arusaadavalt lugemine, õigekiri,
ilukiri, arvutamine liitmine-lahutamine jagamine.

Alates III-dast klassist saamisel, ei mingid muud
keerulist nõrse väikeste laste peade vaevamiseks
nagu tänapäeval seda kooliprogramm nõuab.

Kevad-talvel tuli kooli I-messe klassi huvitar-
kooli lugemise raamat, nimega "Kampman". Seal
olipalju huvitavaid ja ka Tootsi lugusid.

Esimene jutt algas nii... Kui Armi isaga
koolimaja juurde jõudis oli tunnid juba
alarnud. Alates IV-dast klassist tuli juurde
maatcadus, ajalugu, loodusõpetus. V- VI- da kl-ide.

2. - tuli juurde, füüsika, keemia, algebra.
Märjamaal venekiriku kõrval majas, saäl kus
nüüd oli õti-baar, oli sell-ajal seal I-min ja
II-ne klass, 2-e toaline kooliõpetaja korter,
Märjamaa kooli internaat, poistemagamise-
tuba, arar koolisööök kus lapsed ise kaasavõetud
nädalisest livanotist taitu valmistasid. Pääle-
selle oli saäl tüdrukute magamise tuba ning
koolitänija magamisja elutuba. Kuna tütarlaste
ja poistemagamistoad olid väikesed mis
mahutasid kümnamagise, lavatsile madratskottidega
magama 10-e õpilast. S.o. kokku 20. õpilast. See-
tõttu said internaatii jääda ainult kaugemalt
küladest lapsed. Mäned kaugemalt lapsed olid ka
Märjamaa alevis erakorteris. Märjamaa
alevi, Märjamaa küla, Haimre as, Väisteralla
ja Kõmmeküla lapsed käisid kodus.

Praegune Märjamaa koolisöökla oli sel ajal
uuskoolimaja, mille sees oli 4- klassi ja kooli-
juhataja korter. See tolleaegne uuskoolimaja
oli ehitatud põhjapoolt küljest kahe kordne, mille
hoovipoolse otsa näjale oli pandud puust ümarpulk-
atiga tehtud 6-e meetri pikkune rööd tulitõrje jaoks,
mida koolipoisid vahetundide ajal kätega pulki-
mööda üleskonimiseks ja koont tõmbamiseks kasut-
asid. Mina olin ka sealal etel esimeste poiste
seas, konisin kätega ülesse ja II-dast klassist alates
saäl üleval tõmbasin 16- korda koont.

Meil pandi sel ajal koolis väga suurte rõhku
kehalise kasvatusele. Võimlemise-tundides
harjutati meil jooksmist, rüüki, hingamist ja
muid kehalise kasvatuse harjutusi õhus, ka talvel
kui ilm lubas. Usun, et sellest ka, -

3. - vaatamatta minu kõrgele vanusele,
minu tervis on võimaldanud siamaani
mul talus ~~mul~~ jõukohasid töid teha.

Sel ajal ei olnud Märjamaal kusk-kooli,
EPT suurt tööstusrajooni ega EPT elamu
kvartaleid. Samuti ei olnud lasteaedu
eга sünnitusmaja. Märjamaal elas ämmaemand
p.n. Rall, teda toodi hobuvanuriga ^{talvel keega} määle
talupredesse uut ilmakodanike vastu
võtma. Mina sündsin ka Haimres
Kunso - elläe talu taga kambris, ämma-
emand p.n. Rall'i vastuvõtmisega. (Küi
käakis hiljem mulle minu ema). Ei olnud
ka eramajade kvartaleid, mis tänapäeval
on. Sellinegi Märjamaa väike alevik.

Luterikiriku lähisel oli 4-segakauplust,
üks kaamatupood, pangamaja, pritsimaja,
tuuärimööda veel mõned majad ja uus-
koolimaja. Kõnekiriku lähemal asus I-e, II-e,
klassi ja kooli internaatmaja, 2-segakauplust
viinamonopol, postkontor, apteek, tehtri-
maja ja veel mõned majad. Rahvast oli
palju vähem kui praegu (hõredalt asustatud)
ja hajuli elavad pired ning nende lapsed,
samuti talude lapsed töökõrval kasvanud
olid juba kooli tulles tistipliini,
tundelised ja sõnakumelised ning
ünsteise vastu sõbralikud.

Selliaja kooliõpetaja oli, siis suur, auturi-
teetne isiksus, keda lapsed hindasid ja aus-
tasid.

Kirja pandud. 17. veebruaril 2001. aastal

Musalu